

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 491 din 10.12.2024

Dosar nr. 833/2022

Petiția nr. 8326/17.11.2022

Petentă:

Reclamat: Ministerul Educației

Obiect: petentul reclamă criteriul de acordare a burselor în anul școlar 2022-2023, deoarece elevii claselor a V-a nu pot beneficia de bursă de merit în situația în care au participat în anul anterior la un concurs organizat de MEC, unde au obținut primele locuri la etapa județeană.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2. Ministerul Educației cu sediul în București, Sector 1, Str. General HM Berthelot nr. 28-30

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Petentul și partea reclamată au fost citați prin adresa nr. 460/19.01.2023, părțile fiind invitate la ședința de audieri din data de 07.02.2023 (filele 6-7 la dosar). Părțile au fost recitate pentru ședința de audieri din data de 22.05.2023 (filele 23-267 la dosar). Părțile nu au fost prezente la audieri.

5. Partea reclamată a comunicat un punct de vedere însoțit de înscrisuri, la data de 07.02.2023 (filele 8-21 la dosar).

6. Punctul de vedere al părții reclamate a fost comunicat petentului cu adresa nr. la data de 04.05.2023 (filele 24-25 la dosar).

7. Petentul a comunicat un punct de vedere prin email, la data de 22.05.2023 (filele 27-28 la dosar).

8. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerea petentului

9. Petentul sesizează Consiliul cu privire la faptul că Ordinul ME privind criteriile de acordare a burselor în anul școlar 2022-2023, publicat în data de 7 septembrie în Monitorul oficial este discriminatoriu deoarece elevii claselor a V-a nu pot beneficia de bursă de merit în situația în care au participat în anul anterior (clasa a IV-a) la un concurs organizat de MEC, unde au obținut unul din primele locuri la etapa județeană.

10. Petentul arată că fiul lui a obținut locul 1 la Olimpiada Satelor din România, disciplina matematică, etapa pe județ Timiș, și a participat la faza națională unde a obținut mențiune (locul 6) la Olimpiada Națională de la Cluj. În urma schimbărilor propuse de MEC, elevul nu are dreptul la bursă deoarece s-a hotărât să se acorde bursă de merit doar din clasa a VI-a deși rezultatul la olimpiadă nu are legătură cu nicio medie anuală sau cu structura anului. În acest caz, practic, elevului de clasa a IV-a i se refuză dreptul de a beneficia de bursa de merit pe parcursul anului următor deși elevii claselor VI-VIII vor putea obține bursa de performanță pentru exact același concurs.

11. Petentul apreciază că justificarea ministrului cum că acele calificative, *dacă le corelezi cu nota, ar fi în intervalul 8-10 iar restul elevilor obțin de la 9,50 în sus* nu se aplică și pentru elevii olimpici. Anularea bursei de merit a fost decisă în cazul claselor a V-a prin ordin de ministru și creează un caz clar de discriminare pentru elevii claselor a IV-a (acum clasa a V-a) versus clasele VI-VIII.

12. În concluzie, petentul consideră că această măsură este profund discriminatorie, care afectează grav motivația copiilor care au muncit pentru acest rezultat și care fac performanță. Se solicită să se constate fapta de discriminare.

13. În susținerea celor menționate în petiție, petentul a anexat la dosar solicitarea sa adresată ministerului și avocatului poporului (filele 3-5 la dosar).

14. În notele scrise comunicate la dosar, petentul menționează referitor la argumentarea Ministerului Educației că, indiferent de apologia concursurilor și a olimpiadelor, fapta rămâne tot o faptă de discriminare deoarece un copil din clasele V-VIII care a luat un loc la olimpiadă a avut dreptul de a primi bursa în anul școlar curent iar un copil de clasa a IV-a care a participat la același concurs anul trecut nu a avut dreptul de a primi bursa în același an școlar deși condițiile de concurs au fost identice vis-a-vis de toți cei 5 ani.

Susținerea părții reclamate

15. În punctul de vedere comunicat la dosar partea reclamată menționează că prin Hotărârea de Guvern nr. 536/2016 privind stimularea performanței școlare înalte din învățământul preuniversitar s-au stabilit criteriile de acordare a premiilor și a stimulentei pentru elevii care participă la competițiile școlare internaționale.

16. Prin petiția formulată se reclamă faptul că elevilor care au participat Concursul Național de Matematică "Olimpiada Satelor din România" nu li se acordă bursa de merit, fiind potențial încălcat dreptul la educație și la șanse egale. Statul este obligat prin promovarea de politici adecvate de a asigura dreptul la educație al tuturor elevilor, mai cu seamă încurajează participarea atât la concursuri/ olimpiade naționale, cât și internaționale. În acest scop, Ministerul Educației, în calitatea sa de autoritate competentă în domeniul educației a respectat prevederile pe care le presupune "Olimpiada Satelor din România".

17. Pentru a avea o perspectivă adecvată asupra problematicei ridicate de petent, reclamata face o interpretare a celor doi termeni: concurs și olimpiadă.

Olimpiadele și concursurile sunt competiții școlare pe discipline de studiu/domenii de pregătire, interdisciplinare și transdisciplinare, care au ca obiectiv general stimularea elevilor cu performanțe școlare înalte sau care au interes și aptitudini deosebite în domeniul științific, tehnico-aplicativ, cultural-artistic, civic și în cel sportiv. Indiferent de domeniul lor sau de premiul oferit, aceste competiții școlare stimulează creativitatea și gândirea critică, oferă motivația atât de necesară în procesul de învățare și ajută la identificarea și dezvoltarea talentelor, abilităților și cunoștințelor, contribuind la dezvoltarea personală și profesională a elevilor.

▪ Concursul conform art. 4, alin (2) din OMECTS 3035/2012 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a competițiilor școlare și a Regulamentului de organizare a activităților cuprinse în calendarul activităților educative, școlare și extrașcolare reprezintă: *"(2) Concursurile școlare sunt competiții la care participă elevii din minimum 50% din județele țării și municipiul București, concursuri organizate pe discipline de învățământ, interdisciplinare, multidisciplinare, transdisciplinare, calificări și domenii de pregătire profesională, concursuri de creație, concursuri și festivaluri cultural-artistice, campionate și concursuri sportive școlare pentru elevi. Excepție fac concursurile școlare din domeniile artelor, tehnologiilor, religiei, limbilor moderne și cele destinate elevilor aparținând minorităților naționale din România, cazuri în care concursul se consideră național dacă participă elevi din minimum 50% din județele/sectoarele municipiului București în care se asigură studiul/școlarizarea pentru disciplinele/domeniile de studiu/pregătire profesională pentru care se organizează concursul respectiv."*

▪ Olimpiada conform OMECTS 3035/2012 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a competițiilor școlare și a Regulamentului de organizare a activităților cuprinse în calendarul activităților educative, școlare și extrașcolare reprezintă: *"(1) Olimpiadele școlare sunt competiții școlare de excelență bazate pe studierea uneia sau a mai multor discipline predate în sistemul formal de învățământ, adresându-se elevilor cu aptitudini și performanțe înalte în domeniul matematicii și al științelor, al limbii și literaturii române, al limbilor și al literaturilor materne și al limbilor moderne, al disciplinelor din ariile curriculare om și societate, arte, sport și educație fizică, tehnologii, lingvistică, astronomie și astrofizică și la care pot participa elevi din toate județele țării și municipiul București. Excepție fac olimpiadele din domeniile artelor, tehnologiilor, religiei, limbilor moderne și a celor destinate elevilor aparținând minorităților naționale din România, cazuri în care competiția se consideră națională dacă participă elevii din toate județele/sectoarele municipiului București în care se asigură studiul/școlarizarea pentru disciplinele/domeniile de studiu/pregătire profesională pentru care se organizează competiția respectivă."*

18. Reclamata menționează faptul că în HG nr. 536 din 27 iulie 2016 privind stimularea performanței școlare înalte din învățământul preuniversitar, respectiv Normele Metodologice din 27 iulie 2016 privind cheltuielile cu organizarea și desfășurarea competițiilor școlare, extrașcolare și extracurriculare, se stabilesc modalitățile de acordare și cuantumul stimulentei financiare pentru elevii premianți și unităților școlare de proveniență a premianților.

19. Astfel, nu se poate aduce în discuție posibila discriminare, fiind o diferență majoră între concurs și olimpiadă: în cazul concursurilor trebuie să existe numărul minim de județe, pe când în cazul olimpiadelor, acestea sunt competiții școlare de excelență, de asemenea și grupul țintă căruia i se adresează diferă, acestea fiind adresate elevilor cu aptitudini și performanțe înalte.

20. Reclamata apreciază că neacordarea bursei de merit elevilor din clasa a IV-a, care au participat la Concursul național de matematică "Olimpiada Satelor din România" nu este un element de discriminare, deoarece dacă concursurile și olimpiadele ar fi incluse în aceeași categorie nu ar mai exista un element de diferențiere între cele două competiții. Concursurile, mai ales pentru elevii din școala primară, sunt destinate ca să îi încurajeze să participe la concursuri. În cazul în care aceștia ar concura la olimpiadă, luând în calcul complexitatea acesteia, presiunea unei astfel de competiții ar fi destul de mare, iar scopul învățământului primar este de a încuraja elevii să își dezvolte abilități precum valorile culturale și etice fundamentale, spiritul de fair-play, competitivitatea și comunicarea interpersonală.

21. În concluzie, reclamata consideră că, având în vedere elementele constitutive ale faptei de discriminare, se constată că nu sunt întrunite cumulativ condițiile prevăzute de lege pentru ca fapta reținută Ministerului Educației să fie discriminatorie, întrucât nu există un tratament diferențiat, discriminatoriu potrivit art. 2 alin 1 și art. 10 lit. h din OG nr. 137/2000. Pentru toate aceste motive, raportat la obiectul sesizării și la dispozițiile legale menționate anterior, reclamata solicită respingerea sesizării ca neîntemeiată.

22. În susținerea celor menționate în punctul de vedere, reclamata a atașat la dosar următoarele înscrisuri: lista concursurilor școlare ce se vor organiza și desfășura cu finanțare din partea Ministerului Educației în anul școlar 2022-2023 (filele 14-16 la dosar).

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Drept național și internațional aplicabil/ jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Legislația internă

Constituția României

Unitatea poporului și egalitatea între cetățeni

Art. 4

(2) „România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.”

Egalitatea în drepturi

Art. 16

„(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.

(2) Nimeni nu este mai presus de lege.

Dreptul la învățătură

Art. 32

„(1) Dreptul la învățătură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instrucție și de perfecționare. (...)

(4) Învățământul de stat este gratuit, potrivit legii. Statul acordă burse sociale de studii copiilor și tinerilor proveniți din familii defavorizate și celor instituționalizați, în condițiile legii.”

OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată

Art. 2

„(1) Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

Art. 2

“(3) ‘Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare.’”

Art. 10 lit. h)

“Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: (...)

h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități.”

Art. 20

“(6) ‘Persoana interesată va prezenta fapte pe baza cărora poate fi prezumată existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea îi revine sarcina de a dovedi că nu a avut loc o încălcare a principiului egalității de tratament. În fața Colegiului director se poate invoca orice mijloc de probă, respectând regimul constituțional al drepturilor fundamentale, inclusiv înregistrări audio și video sau date statistice.’”

Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare

Art. 82

“(1) Elevii de la cursurile cu frecvență din învățământul preuniversitar de stat beneficiază lunar de burse de performanță, de burse de merit, de burse de studiu și de burse de ajutor social. (...)

(1²) Bursa de ajutor social se poate cumula cu bursa de performanță, cu bursa de merit sau cu bursa de studiu. (...)

(3) Criteriile generale de acordare a burselor se stabilesc de Ministerul Educației și Cercetării. Criteriile specifice de acordare a burselor de performanță, de merit, a burselor de studiu și a celor de ajutor social se stabilesc anual în consiliile de administrație ale unităților de învățământ, în limitele fondurilor repartizate și în raport cu integralitatea efectuării de către elevi a activităților școlare. (...)”

Legislație internațională

Convenția Europeană a Drepturilor Omului

Articolul 14 - Interzicerea discriminării

„Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.”

Protocolul nr. 12 la Convenția europeană a drepturilor omului

Art. 1 - Interzicerea generală a discriminării

“1. Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nicio discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.

2. Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1.”

Convenția cu privire la drepturile copilului (adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite în anul 1989)

Art. 2

„Statele părți se angajează să respecte și să garanteze drepturile stabilite în prezenta convenție tuturor copiilor din jurisdicția lor, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie, de naționalitate, apartenența etnică sau originea socială, de situația materială, incapacitatea fizică, de statutul la naștere sau de statutul dobândit al copilului ori al părinților sau al reprezentanților legali ai acestuia.”

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Art. 14 - Dreptul la educație:

„(1) Orice persoană are dreptul la educație, precum și la accesul la formare profesională și formare continuă. (2) Acest drept include posibilitatea de a urma gratuit învățământul obligatoriu. (3) Libertatea de a înființa instituții de învățământ cu respectarea principiilor democratice, precum și dreptul părinților de a asigura educarea și instruirea copiilor lor, potrivit propriilor convingeri religioase, filozofice și pedagogice, sunt respectate în conformitate cu legile interne care reglementează exercitarea acestora.”

Principiile de analiză

Litera și spiritul Constituției României interzice ambele fețe ale discriminării: atât cea formală cât și cea substanțială.

Suntem în prezența discriminării formale sau *de jure* atunci când există o diferențiere sau un tratament diferit între două persoane sau situații neexistând nici o distincție relevantă între ele. Astfel, Curtea Constituțională a statuat în mod constant că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”.¹

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,
- la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”² în această situație.

În cazul discriminării **substanțiale sau de facto**, atunci când se tratează într-o manieră identică două sau mai multe persoane sau situații care sunt în fapt diferite, Curtea

¹ Decizia nr. 349/2001, M.Of. nr. 240/2002,

² Decizia nr. 312/2001, M.Of. nr. 99/2002, Decizia nr. 82/2002, M.Of. nr. 261/2002

Constituțională a arătat că tratarea diferită a unor probleme ce țin de inegalitate nu este numai permisă, ci chiar cerută.

Principiul egalității nu înseamnă uniformitate, așa încât, dacă la situații egale trebuie să corespundă un tratament egal, la situații diferite tratamentul nu poate fi decât diferit.”³

Totodată conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, diferența de tratament devine discriminare, în sensul art. 14 din Convenție, atunci când autoritățile statale induc distincții între situații analoage sau comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Astfel, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, trebuie stabilit că persoanele care se află în situații analoage sau comparabile beneficiază de un tratament preferențial, și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă (Fredin c. Suediei, Hoffmann c. Austriei, Spadea și Scalabrino c. Italiei, Stubbings și alții c. Regatului Unit).

Discriminarea directă

Suntem în prezența discriminării directe atunci când:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;
- prin comparație cu modul în care **au fost sau ar fi tratate** alte persoane aflate într-o situație similară;
- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria ”criteriului protejat”.

Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile;

În cazul criteriului de vârstă: tratamentul diferențiat nu este justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare – justificarea obiectivă se aplică doar în cazul criteriului vârstei.

Aplicarea principiilor la speță

23.În fapt, prin petiția formulată și trimisă spre soluționare Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării acesta este sesizat cu privire la săvârșirea unei potențiale fapte de discriminare asupra fiului petentului, Colegiul director fiind chemat să analizeze, potrivit obiectului petiției și a înscrisurilor depuse la dosarul cauzei, în ce măsură faptele sesizate sunt de natură discriminatorie și pot aduce atingere drepturilor recunoscute de lege, prin manifestări și atitudini care pot crea un cadru de inegalitate.

24. Colegiul director reține că petiția, așa cum a fost formulată, relevă o situație în care petentul consideră că fiul său a fost tratat discriminatoriu, reclamând criteriul de acordare

³ Decizia nr. 116/2002, M. Of. Nr. 317/2002, Decizia nr. 92/2002, M.Of. nr. 338/2002.

a burselor în anul școlar 2022-2023 stabilit prin Ordinul ME nr. 5379/2022, în baza căruia elevii claselor a V-a care au participat în anul anterior la un concurs organizat de MEC și au obținut primele locuri la etapa județeană nu pot beneficia de bursă de merit, creându-se o diferență în privința acordării burselor de merit între acești elevi și elevii din ciclurile superioare de învățământ.

25. În drept, Colegiul director se raportează la actul normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare, precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării. Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor OG nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul director analizează, în strânsă legătură, în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art. 2 al OG nr.137/2000, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și, subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de către OG nr. 137/2000, republicată.

26. Raportat la obiectul petiției, Colegiul director are în vedere dispozițiile art.2 alin.(1) din OG nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare. Potrivit definiției discriminării, astfel cum este reglementată în OG nr. 137/2000, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 din OG nr.137/2000, republicată. Colegiul director trebuie să analizeze dacă tratamentul diferit a fost indus din cauza unui criteriu prevăzut de art. 2, alin.(1), respectiv rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, care să fi constituit elementul determinant în aplicarea acestui tratament. Or, condiția criteriului ca motiv determinant trebuie interpretată în sensul existenței ca circumstanță concretizată, materializată și care constituie cauza actului sau a faptului discriminatoriu, și care, în situația inexistenței, nu ar determina săvârșirea discriminării. Astfel, natura discriminării, sub aspectul ei constitutiv, decurge tocmai din faptul că diferența de tratament este determinată de existența unui criteriu, ceea ce presupune o legătură de cauzalitate între tratamentul diferit imputat și criteriul interzis de lege, invocat în situația persoanei care se consideră discriminată.

27. Analizând faptele reținute în petiție, Colegiul director se raportează la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) în domeniu care, legat de prevederile privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că, pentru ca o asemenea încălcare să se producă, „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, *principiul egalității exclude*

ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv.

28. CEDO a apreciat, prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex: Fredin împotriva Suediei, 18 februarie 1991; Hoffman împotriva Austriei, 23 iunie 1993, Spadea și Scalabrino împotriva Italiei, 28 septembrie 1995, Stubbings și alții împotriva Regatului Unit, 22 octombrie 1996). În hotărârea dată în cazul Thlimmenos împotriva Greciei din 6 aprilie 2000, CEDO a concluzionat că „dreptul de a nu fi discriminat, garantat de Convenție, este încălcat nu numai atunci când statele tratează în mod diferit persoane aflate în situații analoge, fără a oferi justificări obiective și rezonabile, dar și atunci când statele omit să trateze diferit, tot fără justificări obiective și rezonabile, persoane aflate în situații diferite, necomparabile”. În concluzie, există o diferențiere dacă persoanele aflate în situații similare sunt tratate în mod diferențiat sau dacă persoane aflate în situații diferite sunt tratate în mod identic.

29. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată de articolul 2, alin.1 din OG nr.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale art. 2 din OG nr.137/2000. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art. 2, alin. 1 *deosebirea, excluderea, restricția sau preferința* trebuie să aibă la bază unul dintre *criteriile* prevăzute de către art. 2, alin. 1 și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* din cauza apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată anterior, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

30. Colegiul director analizează dacă în cazul semnalat de petent se întrunesc condițiile pentru existența unei fapte de discriminare. Pentru ca o faptă să fie calificată discriminatorie trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- a) existența unui tratament diferențiat a unor situații analoge sau omiterea de a trata în mod diferit situații diferite, necomparabile;
- b) existența unui criteriu de discriminare conform. art. 2, alin (1) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările ulterioare;
- c) tratamentul să aibă drept scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a unui drept recunoscut de lege;
- d) tratamentul diferențiat să nu fie justificat obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop să nu fie adecvate și necesare.

Astfel, se poate considera discriminare:

- * o diferențiere
- * bazată pe un criteriu
- * care atinge un drept
- * dreptul să fie justificat.

31. Sub aspectul incidenței prevederilor art. 2 din OG nr. 137/2000, republicată, relativ la definiția discriminării, Colegiul director precizează că în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege, art. 2 alin.1 din OG nr.137/2000, republicată. Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile.

32. Curtea Europeană de Justiție a arătat că, în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzată de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis. (A se vedea în același sens și jurisprudența Curții Europene de Justiție, cauza Bilka Kaufhaus, parag.31; cauza C-33/89 Kowalska [1990] ECR I-2591, parag. 16; cauza C-184/89 Nimz [1991] ECR I-297 parag. 15; cauza C-109/88 Danfoss [1989] ECR 3199, parag. 16; cauza C-127/92, Enderby [1993] ECR 673 parag. 16.)

33. Colegiul director reține susținerile petentului care menționează că, prin prevederile Ordinului ME nr. 5379/2022 privind criteriile de acordare a burselor în anul școlar 2022-2023, reclamata i-a încălcat fiului acestuia un drept fundamental în ceea ce privește acordarea bursei de merit, fiind afectată motivația elevului de a face performanță, pentru care a depus un efort susținut. Fiul petentului a participat la concursul denumit Olimpiada Satelor din România, disciplina matematică, obținând locul 1 la etapa pe județ și locul 6 (mențiune) la faza națională în perioada când era elev în clasa a IV-a. Pe parcursul anului școlar următor elevul nu beneficiază de bursă de merit, aceasta acordându-se doar elevilor din ciclurile superioare de gimnaziu, respectiv clasele VI - VIII. Petentul face comparație între neacordarea bursei de merit pentru elevii de clasa a V-a care au participat la concursuri în anul școlar anterior și posibilitatea acordării bursei de performanță pentru elevii de clasa a VI-VIII, care au participat la concursuri similare, arătând că un elev din clasele V-VIII care a obținut un loc la olimpiadă a avut dreptul de a primi bursă în anul școlar curent, iar un copil de clasa a IV-a care a participat la același concurs nu a avut dreptul de a primi bursa în același an școlar deși condițiile de concurs au fost identice. A fost astfel încălcat dreptul la educație și la șanse egale.

34. Colegiul director apreciază că partea reclamată nu a luat măsuri cu caracter particular, care să îl vizeze exclusiv pe fiul petentui, ci a invocat legislația în vigoare, respectiv prevederile HG nr. 536/2016 privind stimularea performanței școlare înalte din învățământul preuniversitar, precum și alte normele metodologice emise în aplicarea Legii educației naționale nr.1/2011 prin care se stabilesc modalitatea și criteriile de acordare a burselor pentru elevi, desfășurarea competițiilor școlare, extrașcolare și extracurriculare, precum și modalitățile de acordare a premiilor și quantumul stimulentei financiare pentru elevii premianți.

35. Din analiza înscrisurilor aflate la dosarul cauzei Colegiul director constată că se creează o diferență în privința acordării burselor de merit dar observă și că există o situație diferită

raportată la forma de competiție școlară, între cele două competiții menționate de petent fiind elemente de diferențiere. Astfel, între termenul de concurs și cel de olimpiadă, ca și competiții școlare, există diferențe atât în ceea ce privește modalitatea de organizare a acestora cât și în ceea ce privește grupul țintă căruia se adresează, în ambele situații participarea elevilor fiind opțională. În timp ce olimpiadele sunt competiții școlare de excelență care se adresează elevilor cu aptitudini și performanțe înalte, în cazul concursurilor, ca și competiții, acestea sunt organizate pe discipline de învățământ și pentru participarea elevilor trebuie să existe un număr minim de județe înscrise. De altfel, aceste competiții școlare sunt și definite diferit în legislație, concursul fiind apreciat ca o *conpeție la care participă elevii din minimum 50% din județele țării și municipiul București, concursuri organizate pe discipline de învățământ, interdisciplinare, multidisciplinare, transdisciplinare, calificări și domenii de pregătire profesională, concursuri de creație, concursuri și festivaluri cultural-artistice, campionate și concursuri sportive școlare pentru elevi*⁴, în timp ce olimpiada este apreciată ca fiind *competiție școlară de excelență bazată pe studierea uneia sau a mai multor discipline predate în sistemul formal de învățământ, adresându-se elevilor cu aptitudini și performanțe înalte în domeniul matematicii și al științelor, al limbii și literaturii române, al limbilor și al literaturilor materne și al limbilor moderne, al disciplinelor din ariile curriculare om și societate, arte, sport și educație fizică, tehnologii, lingvistică, astronomie și astrofizică și la care pot participa elevi din toate județele țării și municipiul București*.⁵

Pentru încurajarea participării la competiții s-au stabilit modalități de acordare a premiilor și stimulentele atât pentru elevii premianți cât și pentru unitățile de proveniență ale premianților.

36. Pentru stimularea performanței școlare din învățământul preuniversitar, concursurile sunt destinate să îi încurajeze pe elevii din școala primară să participe la competiții și să își dezvolte anumite abilități precum valori culturale și etice fundamentale, comunicare interpersonală, competitivitate și spiritul de fair-play. Complexitatea unei competiții de genul olimpiadă ar aduce o presiune asupra elevului din învățământul primar, ca și concurent, deoarece competițiile au grade diferite de dificultate în funcție de ciclul de învățământ frecventat, sens în care s-au introdus elemente de diferențiere între concurs și olimpiadă, nefiind incluse în aceeași categorie. Se observă, de altfel, că fiul petentului a participat la un concurs de matematică (faza pe județ și faza națională) denumit sugestiv Olimpiada Satelor din România, și nu a participat efectiv la o competiție de genul olimpiadă. Acest lucru reiese și din Lista olimpiadelor și concursurilor naționale, precum și a competițiilor/concursurilor cultural-artistice, cu caracter sportiv sau cu caracter tehnico-științific, pentru care se acordă burse de merit, listă difuzată pentru public de către ministerul educației prin adresa nr. 31.991/12.09.2022.⁶

37. De asemenea, se constată faptul că acordarea burselor de merit reprezintă o formă de stimulare a progresului școlar sau o formă de stimulare a elevilor care obțin performanțe educaționale, aceste burse acordându-se, în principal, în funcție de rezultatele obținute la

⁴ art. 4, alin (2) din OMECTS 3035/2012 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a competițiilor școlare și a Regulamentului de organizare a activităților cuprinse în calendarul activităților educative, școlare și extrașcolare

⁵ art. 4, alin (1) din OMECTS 3035/2012 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare și desfășurare a competițiilor școlare și a Regulamentului de organizare a activităților cuprinse în calendarul activităților educative, școlare și extrașcolare

⁶ https://www.edu.ro/adresa_lista_competitii_concursuri_burse_merit_performanta

învățătură, respectiv media obținută de elev în anul școlar anterior, existând praguri acordate în funcție de anumite criterii ce trebuie îndeplinite.⁷ Motivația pentru care nu se acordă burse de merit elevilor din ciclul primar este că în clasele 0-IV aceștia nu sunt notați cu note ci sunt notați cu calificative și nu se poate evalua media generală obținută în anul anterior. Conform Metodologiei-cadru de acordare a bursei aprobate prin Ordinul ME nr. 5379/07.09.2022 (anul școlar de referință 2022-2023⁸), pentru stimularea excelenței, elevii beneficiază și de burse de performanță, acestea fiind alocate în funcție de distincțiile primite de elevi, de rezultatele acestora la concursurile/competițiile naționale organizate de Ministerul Educației sau la competițiile sportive internaționale la care participă loturile naționale. Și în această situație, lista competițiilor școlare naționale, precum și lista competițiilor/concursurilor pentru care se acordă burse de performanță sunt aprobate și publicate de Ministerul Educației.

38. De altfel, din analiza prevederilor ordinului în discuție se remarcă faptul că nu se acordă burse de merit elevilor care au obținut primele locuri la concursuri naționale fie că aceștia sunt în primul an de gimnaziu și au participat la concurs în anul anterior, fie că sunt elevi în clasele VI-VIII, bursele de merit acordându-se, pe baza rezultatelor obținute, doar elevilor care au obținut locurile I, II sau III la etapele județene/zonale în cazul învățământului vocațional de artă ale competițiilor școlare naționale sau la etapele județene ale competițiilor/concursurilor cultural-artistice, cu caracter sportiv sau caracter tehnico-științific, de nivel național, organizate de Ministerul Educației (art. 10 din Ordinul ME nr. 5379/07.09.2022).

39. Din ansamblul înscrisurilor depuse de părți la dosar nu se poate reține, de altfel, că faptele imputate în sarcina părții reclamate au fost determinate de un criteriu invocat de prevederile OG nr. 137/2000. După cum se reține în jurisprudență, în materia acțiunilor de discriminare sarcina probei este împărțită în sensul că petentul are obligația de a demonstra faptul că tratamentul diferențiat reproșat are ca motiv unul dintre criteriile enunțate și, totodată, trebuie să facă dovada existenței unui tratament diferențiat și a criteriului care a stat la baza acestuia iar partea reclamată într-o astfel de acțiune trebuie să arate, ulterior, faptul că această conduită a fost una justificată de un motiv rezonabil.

40. În ceea ce privește solicitarea petentului privind corectarea măsurilor din cadrul normelor legale menționate (a se avea în vedere că petentul nu le-a indicat), Colegiul director constată că dispozițiile OG nr. 137/2000 nu sunt incidente în speță, cu atât mai mult cu cât petentul nu a urmărit procedura de atac a normelor reclamate în petiție (i.e. metodologie-cadru, regulament), care ar avea ca finalitate emiterea unui act în care să se constate existența unui tratament diferențiat între persoane/situații identice sau similare. Potrivit dispozițiilor OG nr. 137/2000 republicată, jurisdicția exercitată de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării este o jurisdicție administrativă ce presupune o procedură specială, administrativ-jurisdicțională care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile de litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

41. În speță, Colegiul director ia act de susținerile petentului conform cărora acesta consideră că fiul său este discriminat, urmând a reține că, în speță, nu sunt îndeplinite, în

⁷ Ordinul ME nr. 5379/07.09.2022, art. 9: "Bursele de merit se acordă elevilor din clasele a VI-a – a XII-a de la cursurile cu frecvență din învățământul preuniversitar de stat, în funcție de rezultatele obținute la învățătură."

⁸ https://edu.ro/Ordin_5379_2022_aprobare_criterii_acordare_burse_scolare

mod cumulativ, elementele constitutive ale faptei de discriminare, în sensul că elevului nu i-a fost restrânsă ori înlăturată recunoașterea, folosința sau exercitarea, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice, nefiind vorba de o încălcare a dreptului la educație sau la șanse egale, ci strict de aplicare a prevederilor legale incidente. Colegiul director consideră că este justificat ca elevii din ciclurile superioare de învățământ să beneficieze atât de burse de merit pentru rezultatele la învățătură, cât și de burse de performanță pentru rezultatele la concursurile/competițiile școlare la care aceștia participă.

42. Astfel, din analiza obiectului petiției, prin coroborarea elementelor probatorii ale dosarului în cauză, împreună cu analiza faptelor expuse de părți și raportat la îndeplinirea elementelor constitutive ale faptei de discriminare, Colegiul director consideră că, în speța ce face obiectul dosarului nu au fost identificate diferențe de tratament create prin distincții între situații analoage și comparabile și nu se poate reține o situație comparabilă între categoriile de persoane enumerate, Colegiul director urmând a reține că nu sunt situații comparabile, nefiind încălcat principiul nediscriminării. Condiția de a acorda în mod diferențiat bursele de merit pentru elevi în funcție de ciclul de învățământ frecventat (primar/gimnazial), și de a acorda bursele de performanță pe baza rezultatelor obținute de elevi la competițiile naționale organizate de MEC nu implică o situație comparabilă ca o caracteristică prevăzută de criteriile menționate la art.2 alin (1), nu există o comparabilitate între aceste categorii de elevi.

43. Prin urmare, Colegiul director dispune că, în cazul semnalat de petent, nu se poate reține săvârșirea vreunei fapte de discriminare, potrivit art. 2 alin. (1) coroborat cu art.10 lit. h din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată. Faptele prezentate nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a fi calificate ca fiind fapte de discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin.(1) din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi din numărul de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale unei fapte de discriminare potrivit prevederilor OG nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, nu sunt situații comparabile.
2. O copie a hotărârii se va transmite părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA - Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA - Membru

STANCIU CLAUDIA SORINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SĂVULESCU RADU COSMIN– Membru

Data redactării: 08.04.2025

Redactată și motivată F.L.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare, republicată și a Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.